

פרשת וארא

ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים (ו, יב)

יש לעיין, דהא לעיל מינה (ד, י) כבר אמר משה להקב"ה "לא איש דברים אנכי כי כבד פה וכבד לשון אנכי", ועל זה השיבו הקב"ה שאהרן יהיה לו לפה, וא"כ מדוע חזר משה שוב באותה טענה של קושי הדיבור, אחר שכבר השיבו הקב"ה שאהרן יסייעו.

ונראה, ובהקדם מש"כ הרמב"ם (פ"ז מהל' יסה"ת) שאחד מן התנאים הנדרשים לו לאדם בכדי שיוכל לקבל נבואה הוא שיהיה שלם בגופו. ונראה דכיון שמשה היה ערל שפתים, חשש שלא יאמינוהו כנביא כיון שאינו שלם בגופו.

ובזה אף יש לבאר דברי הגמ' בסוטה (יב, ב) הוא ילד וקולו כנער דברי ר"י, א"ל ר"נ א"כ עשית למשה רבינו בעל מום ע"כ, וברש"י שם ביאר לענין שיר שאינו יכול לשורר בהיותו לוי, ובחי' הגרי"ז בכתבים הקשה עליו יעו"ש, ואפ"ל דהרמב"ם ס"ל דכוונת הגמ' שנעשה בעל מום וממילא נפסל משה מלהיות נביא, וכדברינו.

ומעתה י"ל, שב' טענות שונות טען משה לפני ה', דבתחילה טען שאין שפתו ברורה ואין דבריו מובנים, וכדמשמע מלשון המקרא שם "כבד לשון אנכי" "לא איש דברים אנכי", ועל זה השיבו הקב"ה שאהרן יהיה לו לפה, וממילא דבריו יהיו מובנים לפרעה כראוי. אבל כאן טען משה כיון שהוא בעל מום יטילו דופי בנביאותו, וכן משתמע מלשוננו "ואני ערל שפתים", והרי חלוק הלשון משפתים, ששפתים הוא האבר החיצוני הקובע אם הוא שלם או בעל מום, ואילו הלשון הוא האבר הפנימי הקובע את כושר הדיבור.

ולטענה זו שלא יאמינו לנביאותו לא יועיל תרגומו של אהרן, כיון שהנבואה עצמה נאמרה ע"י משה, ובהיותו בעל מום לא יתכן שהתנבא, ולטענה זו השיבו הקב"ה בפסוק הבא וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצוום וכו', וידוייק שזהו הדיבור הראשון שנאמר גם לאהרן, וה"ט דר"ל הקב"ה שמעתה יתן את הנבואה למשה ואהרן ביחד, ושוב לא יטילו דופי בנביאותו של משה, כיון שגם אהרן שאינו בעל מום נביא הוא לאותה נבואה.

אלא דעדיין יש לבאר, מדוע בפרשת שמות העלה משה את הטענה של קושי הדיבור, ואילו כאן העלה את היותו בעל מום הפוסלו לנבואה.

וי"ל שבפרשת שמות הציווי הוא לדבר אל בני ישראל, וכלשון הכתוב לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם, וא"כ לבני ישראל אין חשש שיטילו דופי בנביאותו, כיון שכבר מסר להם סימנים שהוכיחו בבירור את היותו נביא, ולכך כל חששו היה שלא יבינו את דבריו ולא יושפעו מדיבורו הלקוי, משא"כ כאן שנצטוו משה לדבר עם פרעה, וכלשון הכתוב בא אל פרעה, על זאת היתה טענת משה שהרי לפרעה לא הוכחה נביאותו וממילא בהיותו בעל מום לא יאמין לנבואתו.

מקור: מגד יוסף